GEMEENTE HEERENVEEN

Voorstel aan de gemeenteraad

Opsteller
Van Henten-Meijer, Betske

Kenmerk
Z.24.457988 / D.24.1853341

Vertrouwelijkheid
Openbaar

Onderwerp
Rekenkamerrapport quick scan 'beheersing kosten Wmo-voorzieningen'

Voorgesteld besluit

1. In te stemmen met de conclusies van de quickscan 'beheersing kosten Wmo voorzieningen'.
2. Het college de opdracht te geven om de aanbevelingen op te volgen en de raad goed in positie te brengen om haar kaderstellende en controlerende rol uit te kunnen voeren door:
    a. De uitkomsten van de onderliggende oorzaken van de verschillen met andere gemeenten in de kosten voor Wmo-voorzieningen met de raad te delen vóór de Perspectiefnota 2025;
    b. De raad voorstellen voor te leggen zodat de raad in staat wordt gesteld om keuzes te maken, waarbij maatschappelijke impact, financiële en inhoudelijke risico's in beeld gebracht worden;
    c. De bestuurlijke rapportages sociaal domein verder te ontwikkelen en de raad voorstellen voor te leggen voor aan de beleidsdoelen gekoppelde indicatoren, die gemonitord kunnen worden;
    d. De raad actief/vroegtijdig te informeren over de consequenties voor Heerenveen als het gaat om de nieuwe financieringssystematiek op rijksniveau.

Inleiding

De rekenkamer heeft onderzoek gedaan naar de beheersing van de kosten voor Wmo-voorzieningen. In dit voorstel geeft de raad aan hoe zij wil omgaan met de conclusies en aanbevelingen.

Doel onderzoek
Doel van het onderzoek van de rekenkamer is een oordeel te geven over:

- de mate van inzicht in de toekomstige ontwikkeling van het gebruik en de kosten van Wmo-voorzieningen;
- de beheersing van de kosten en gebruik van informatiesystemen en data-analyse;
- wat de kwaliteit van de informatievoorziening aan de raad is.

Conclusie
De rekenkamer trekt de volgende conclusies:
- Er is inzicht in het huidige gebruik en kosten van Wmo-voorzieningen.
- Er worden prognoses en benchmarks uitgevoerd, vooral cijfermatige ingestoken.
- Er is sprake van toename van cliënten. De gemeente geeft meer geld uit aan Wmo-voorzieningen dan gemiddeld. Een verklaring hiervoor, anders dan de vergrijzing, is niet aangetroffen.
- Er wordt bijgestuurd via ombuigingen, de haalbaarheid ervan is een aandachtspunt.
- De administratieve organisatie is adequaat ingericht, gericht op financiële risico's
- De gemeente maakt gebruik van een dashboard. Duiding van cijfers gebeurt weinig. Het dasboard is gericht op bedrijfsvoeringsgegevens en niet op monitoren van beleidsdoelen.
- De informatievoorziening aan de raad is met name financieel ingestoken. Sinds kort bevat de P&C cyclus meer inhoudelijke informatie. Inhoudelijk is de raad te weinig gevoed en voelt weinig betrokkenheid bij ombuigingskeuzes.
- Raadsleden geven blijk van gemis aan informatie over het bereiken van maatschappelijke doelen en de effecten die bezuinigingen hebben op de inwoner.

Aanbevelingen
Op basis van de conclusie komt de rekenkamer tot de volgende aanbevelingen:

Voor College:
1. Verifieer vanuit de inhoud de haalbaarheid van de voorgestelde ombuigingen.
2. Houdt bij het uitoefenen van risicomanagement oog voor het inventariseren van niet financiële risico's.
3. Zorg voor meer duiding van cijfers en kijk dieper naar de factoren die maken dat Heerenveen ten opzichte van andere gemeenten financieel gezien uit de pas loopt.
4. Monitor niet alleen op basis van bedrijfsvoeringsgegevens, maar ook op het bereiken van inhoudelijke doelen.
5. Ga meer in gesprek met de raad over de consequenties van ombuigingen voor inwoners.
6. Neem de raad (nog) meer mee op inhoud niet alleen via de P&C cyclus.

Voor Raad:
1. Informeer actief naar de stand van zaken met betrekking tot de voortgang van de meest recente ombuiging.
2. Informeer actief/vroegtijdig naar de consequenties voor Heerenveen als het gaat om de nieuwe financieringssystematiek (uitwerkingen op rijksniveau moeten nog gebeuren).
3. De nieuwe inkoopopgave voor de Wmo biedt mogelijkheden voor bijsturing, geef op strategisch niveau randvoorwaarden mee voor de inkoop.

Beoogd effect

De raad handvatten te bieden voor het verkrijgen van grip op de kosten voor Wmo-voorzieningen.

Argumenten

1. Rekenkamer is een hulptroep van de raad

De rekenkamer werkt primair voor de raad. De uitkomsten van de onderzoeken ondersteunen de raad bij het uitvoeren van de controlerende en kaderstellende rol, waarbij het accent ligt op het mogelijk lerend effect dat van de uitgebrachte onderzoeken

kan uitgaan. De rekenkamer trekt op grond van het verrichte onderzoek conclusies en verstrekt vervolgens aanbevelingen aan de raad voor de toekomst. De raad besluit over het rapport. Het is aan de raad om vanuit zijn rol als opdrachtgever aan te geven hoe hij wil omgaan met de conclusies en aanbevelingen van de rekenkamer.

2. Uitvoeren aanbevelingen aan college en raad

In het besluit zijn de aanbevelingen van college en raad geformuleerd als een opdracht aan het college. Deze opdracht sluit aan bij de bestuurlijke reactie van het college (zie bijlage). In de bestuurlijke reactie geeft het college aan op welke wijze zij uitvoering wil geven aan de aanbevelingen.

2a. Onderzoek naar oorzaken verschillen is onderdeel van project gezonde financiële positie

De aanbeveling is om verder onderzoek te doen naar de onderliggende oorzaken van de verschillen met andere gemeenten in de kosten voor Wmo-voorzieningen. Dit onderzoek is al onderdeel van het proces Duurzaam Gezond Financieel Perspectief. Er wordt een verdieping van de benchmark gemaakt. De raad wordt over deze uitkomsten geïnformeerd in kader van het project gezonde financiële positie. De uitkomsten kan de raad betrekken bij de integrale afweging bij de Perspectiefnota 2025.

2b. Raadsvoorstellen met keuzes, maatschappelijke impact, financiële en inhoudelijke risico's

De rekenkamer heeft zowel voor het college als voor de raad de aanbeveling om het gesprek te voeren over ombuigingen en om, naast de financiële risico's, ook de maatschappelijke impact en inhoudelijke risico's te betrekken. Het college geeft aan het belangrijk te vinden om met de raad in gesprek te blijven over het beheersen van de kosten enerzijds en kwetsbare inwoners voorzien van optimale ondersteuning anderzijds. Door in voorstellen aan de raad keuzes voor te leggen en zowel de consequenties voor inwoners als de financiële en inhoudelijke risico's in beeld te brengen wordt dit gesprek gefaciliteerd.

De rekenkamer noemt in een aanbeveling aan de raad heel specifiek de nieuwe inkoopopgave voor de Wmo. Dit biedt mogelijkheden voor bijsturing, door op strategisch niveau randvoorwaarden mee te geven voor de inkoop.

2c. Maatschappelijke beleidsdoelen koppelen aan indicatoren en monitoren

De rekenkamer concludeert dat de informatievoorziening en monitoring met name gericht is op bedrijfsvoeringgegevens, al bevat de P&C cyclus sinds kort meer inhoudelijke informatie. De aanbevelingen van de rekenkamer zien op monitoring van het bereiken van inhoudelijke doelen en op het betrekken van de raad hierbij. De bestuurlijke rapportages sociaal domein kunnen verder ontwikkeld worden met indicatoren die gekoppeld worden aan de maatschappelijke doelen. Door dit te monitoren en deze informatie met de raad te delen kan de raad haar kaderstellende en controlerende rol beter invullen.

2d. Actief/vroegtijdig informeren raad over de consequenties nieuwe financieringssystematiek op rijksniveau.

Op rijksniveau wordt geconstateerd dat de financiële situatie van het sociaal domein 'onvoldoende stuurbaar' is. Er wordt voor de Wmo een nieuwe financieringssystematiek

uitgewerkt, die moet bijdragen aan het beheersbaar maken van de Wmo uitgaven. Er komt tevens een einde aan de huidige open einde regeling van de Wmo. Deze nieuwe financieringssystematiek heeft ook consequenties voor Heerenveen. Het college wordt gevraagd de raad actief en vroegtijdig te informeren over deze consequenties en voorstellen voor te leggen bij consequenties met maatschappelijke impact. Daarmee wordt de raad in staat gesteld om keuzes te maken, waarbij maatschappelijke impact, financiële en inhoudelijke risico's in beeld gebracht worden. De raad geeft als aanbeveling aan de raad om zelf ook actief het college te bevragen over mogelijke consequenties.

Risico's en kanttekeningen

In de Verordening op de gemeentelijke rekenkamer artikel 14 staat de werkwijze bij de besluitvorming over een rapport: 'De raad besluit over het rapport en geeft het college zo nodig opdracht om binnen drie maanden te komen met een plan van aanpak.' Dit voorstel bevat geen opdracht om met een plan van aanpak te komen. Reden is de bestuurlijke reactie waarin het college aangeeft hoe de aanbevelingen worden opgepakt. Eerst een plan van aanpak maken vraagt capaciteit en tijd en zou vertraging van de uitvoering betekenen. Door het voorgestelde besluit geeft de raad invulling aan zijn rol als opdrachtgever en wordt de opvolging van de aanbevelingen geborgd in een opdracht aan het college.

Communicatie en participatie
De rekenkamer Heerenveen plaatst het onderzoeksrapport op de website.

Financiën
N.v.t.

Bijlagen
1. Aanbiedingsbrief onderzoeksrapport Wmo - Raad
2. Quick scan Beheersing kosten Wmo-voorzieningen
3. Bijlage 4:Bestuurlijk wederhoor – rekenkamerrapport quick scan Beheersing kosten Wmo-voorzieningen